

**Velja v Ljubljani
in po pošti:**

celo leto . . . K 84—
pol leta . . . „ 42—
četrt leta . . . „ 21—
za mesec . . . „ 7—

za inozemstvo:

za celo leto naprej K 95—
za pol leta . . . „ 50—
za četrt leta . . . „ 26—
za mesec . . . „ 9—

Jugoslavija

Na pismene naročbe brez
pošiljave denarja se ne
moremo ozirati.

Naročniki naj pošiljajo
naročnino
po nakaznici.

poljalna knjižnica

Ljubljana
in si-
45 mm

širok prostranstvo a enkrat
40 vin., za večkrat popust.

Uredništvo je na Starem trgu štev. 19. Telefon
štev. 860. — Upravištvo je na Marjiniem trgu
štev. 8. — Telefon štev. 44.

Izhaja vsak dan zjutraj.

Posamezna številka velja 40 vinarjev.

Vprašanjem glede inseratov i. dr. se naj pri-
loži za odgovor depisica ali znamka. — Dopis
naj se frankirajo. — Rokopis se ne vračajo.

Dva ekstrema.

Velekapital zapada slavi polom
velekapitala srednje Evrope — to je
zmaga antante nad pruskim militariz-
mom. Pozabljena so vsa lepa gesla,
prelomljene besede — in zmago je
treba izkoristiti. — Želja po zlatu sle-
pi pogled v bodočnost, ki vstaja stra-
hotna in v neposredni bližini — „A-
près nous le déluge“ ta deviza menda
vodi antantne krmarje.

Za Nemčijo se začenja babilon-
ska sužnost, pa to ni dovolj, pod
jarem zaprega zapadni velekapital ce-
lo Evropo, priznane in nepriznane
zaveznike — sovražnike in slabotne
svoje prijatelje, ki nimajo moči, da
bi se uprli oboroženi sili. Glavno
je, da ne zastanejo škarje za kupone,
in da se izžeme sok — kjerkoli se
da — božja in človeška pravica velja
kolikor Wilsonova načela. Francoska
dobi v eksploatacijo sarsko kotlino s
600.000 prebivalci, kjer bo dobila ve-
leindustrija letno 14 milijonov ton
premoga in podobne aneksije si je
zagotovila vsaka izmed zavezniških
velesil — med takimi žrtvami
smo tudi mi Jugoslovani. —
V Egiptu se godi isto pod imenom
protektorata, drugod, n. pr. za upravo
kolonij, si podele velesile „mandate“
itd. Eksploatacija do mozga — to je
cilj zapadnega velekapitala, ki je zma-
gal z mečem.

Taka je slika, ki nam jo nudi
ena skrajna smer v sodobnem raz-
voju — ekstrem kapitalizma.

Ni čudno, da se kaže povsod
odpor, pritenjen ponekod, a ponekod
odprt in kljubovalen, kakor daleč pač
segajo antantini topovi.

Najizrazitejša je reakcija na vzhodu.
V Rusiji imamo drugi ekstrem —
komunizem. Kakšni so cilji te smeri?

Država je aparat, ki služi le v do-
bro manjšine, ki štiti z vojaško silo
in uradniško upravo baš razred ka-
pitalistov, da zamorejo le-ti po svoji
volji izsesovati ljudstvo, a sami živeti
brez dela. Država se ima torej od-
praviti in stroj, ki je orodje v ro-
kah bankirjev, t. j. armada in meščan-

sko uradništvo, se mora razbiti. To
je temeljna točka v programu komu-
nistov (boljševikov). Družba (komuna)
prevzame vsa produktivna sredstva
(stroje, tovarne itd.) v skupno last
vseh, delati mora vsaki član človeške
družbe in sicer po svojih zmožnostih,
a zato dobi iz skupnih produktov
vsega po individualni potrebi. — Ta
druga točka komunističnega programa
izraža končni cilj te smeri. Od ne-
gacije države pa do „dela po lastnih
zmožnostih“ in „delitve produktov po
individualni potrebi“ je pa seveda
daleč. Človeštvo nikakor ni še
na taki razvojni stopinji, da
bi se vsakdo smatral za mo-
ralno obvezanega, da dela po
svojih zmožnostih in brez
kontrole ter jemlje od skup-
nih produktov le take in to-
liko, kakršne in kolikor jih
potrebuje. Daleč smo še od te
zlate dobe; človek se bo šele sčasoma
in po vzgoji generacij morda pov-
spel tako visoko, da bo imel delo za
svojo prvo življensko nalogo in ljube-
zen do bližnjega ter poštenje za ak-
sijom. Tako teorija.

Zato pa po razbitju države in
obeh njenih opor, militarizma in bi-
rokratizma, komunisti ne marajo pre-
pustiti razvoja samemu sebi — kajti:
mesto v komunistično smer bi se ta
obrnul zopet v staro nazaj — milita-
rizem in birokracija bi se zopet vzdig-
nila in pripomogla do tega. Komu-
nisti, kljub temu, da jim je končni
cilj prenehanje države, prevzamejo kot
potrebno zlo za prehodno dobo dr-
žave v svoje roke. Kot je bila preje
armada orodje manjšine (kapitalistov),
proti večini (ljudstvu), tako si ustvari-
jo po uspeli revoluciji komunisti
svojo armado kot orodje proti upor-
nikom, ki bi hoteli uvesti zopet stari
red in razmerje. Seveda je ta armada
v svojem bistvu čisto nov ustroj.
Oboroženi so samo delavci — meš-
čanstvo odda orožje in vsak poskus
upora se kaznuje z orožjem. To je
rdeči teror, ki ima trajati toliko
časa, dokler se buržoazija ne ukloni
novemu redu. To dobo preživlja danes

Rusija. Seveda odpade tudi uradniš-
tvo v novi državni uredbi. Uprava
kapitalističnega gospodarstva ne zahteva
visoke izobrazbe, po splošnem
in obveznem pouku bo vsak član
družbe zmožen, da vodi registraturo
in kontrolo, v tem obstoji bistveno
kapitalistično gospodarstvo, ki ga prev-
zame komuna v skupno last. Vsak
uradnik dobi plačo v višini delavske
mezde (menda danes v Rusiji od 5
do 6000 rubljev) in družba ga lahko
vsak čas odstavi, kot ga je izvolila —
na ta način se zabrani formacija kaste
— ko bo lahko birokrat vsakdo, iz-
gine birokratizem sam po sebi in
uradnik bo služabnik družbe, ne njen
gospod.

Zaopravljeno delo, dobi vsakdo po-
potrdilo in prema temu delu tudi delež
iz skupnih zalog. To so teorije komu-
nizma (marksizma) kot jih vrši v
praksi Ljening, ki stoji po razlitju silne
ruske države na čelu gibanja kot „vla-
dar“ „prehodne države“ — ki ima po
teoriji odmrtni, čim se ljudje vzgoje
tekem časa (generacij?) v novi morali —
čim se spremene v evangelijsko „eno-
čedo“ — na pastirja se ne misli. —
Po metodah velekapitala, ki so nam
predobro znane, se nam je zdelo po-
trebno orisati to gibanje, ki zveni po
večini brez prave predstave v oznaki
boljševizma — poznanje tega ekstrema
je potrebno, da se presodi sedanjí
svetovni položaj.

Razume se, da si stojita tu
nasproti dva nepomirljiva
sovražnika. — Boj med njima še
nikakor ni končan, morda se v resnici
še pričinja. Velekapital organizira vse
svoje sile — oborožuje se bolj kot
kdaj prej, vzdržuje teror militarizma
in proti njemu stopa rdeči teror.

V perspektivi gledamo borbo. —
Dejstvo, da je Nemčija podpisala mir,
je v tej perspektivi brezpomembna
vsakdanjost. Brest-Litovsk, Bu-
karešta — podpis ni držal
nikjer, jutri sledi Pariz. —
Tega se zavedajo vsi zmagovalci kot
premaganci. — Zlato pero, ki ga je
dobil za ta podpis Clemenceau, pojde
v muzej kot mirovni traktat — to je

vse. — Življenje gre pa svojo
neizprosno začrtano pot. —
Danes je povsem naravno, da se
Nemčija ozira proti Moskvi, in kar je
še bolj nevarno — masam v Franciji,
Italiji in Angliji pa niti v sami Ameriki
Ljeningov evangelij ni neznan in vzgledi
vlečejo.

Francoska črnomorska flota je
že enkrat revoltirala in izvesila rdeče
zastave poleg trikolore. V Toulouse
se je pa uprl regiment težke artilerije
ter napravil po mestu obhod z rdečimi
zastavami, ko se je začelo govoriti,
da ga pošljejo na Rusko.

V deželi bobnečih besed zakrije
tega razpoloženja vse žonglerstvo, ki
ga je zmožen g. Rapagnetta-D'Annunzio
in na Francoskem živi poleg starca
Clemenceau-a stari Anatole France,
ki pozdravlja Rusijo — ne carja am-
pak mater naroda.

S sklenjenim mirom torej ne sto-
pamo v definitivno. — Mobilizacija
antante ne more trajati večno, po de-
mobilizaciji se rode problemi, ki samo
množe vrste nezadovoljnih in razoča-
ranih. Med Moskvo in Parizom nastaja
vihar, iz katerega se bo rodilo mnogo
korektur v mirovni pogodbi, ob
razburkanem morju stoji tudi naš uje-
dinjeni narod — preglejmo in zapa-
žimo si ladjo. S—r.

Dr. Lotrič:

Češke zadeve.

(Dalje.)

Splošen položaj na Češ-
kem je na kratko sledeči: Življenje
je dosti dražje kakor v Jugoslaviji.
Lakote sicer ni. Toda marsičesa pri-
manjkuje, posebno mesa, ki je tudi
mного dražje kot pri nas. Živila se
mora uvažati. Češko, ki sicer toliko
pridela, kar potrebuje za sebe, so pod
Avstrijo popolnoma izropali. Pri zad-
njem vpadu na Slovaško so Madžari
napravili tudi po poljih veliko škode.
Letošnja letina bo srednje dobra in
mislim, da bo zadostna, tako da v
prihodnjem letu odpadejo prehranje-
valne težkoče. Kočljivo je vprašanje

VLADIMIR LEVSTIK.

127. nadaljevanje.

Višnjeva repatica.

»Razumem vas, grof,« je dejal Smučiklas na
koncu predavanja. »Strinjam se z vsem, kar ste
povedali . . . in z vsem, česar niste . . .«

Njegov pogled se je bistro uprl v magnata, ki
je vprašujoče privzdignil obrvi.

»Vemo, kar vemo,« je pojasnil odvetnik. »Vi,
gospod grof, niste samo naš drugi, slučajni gost,
marveč se mudite med nami s tajno, vzvišeno na-
logo. Že davno sem vas izpregledal — o, tudi v
meni se skriva kosček diplomata! In zagotavljam
vas, da vas spoštujem zato tembolj in stojim tem
brezpogojneje na vaši strani.«

»Zakaj govoriš le o sebi!« je vzkliknil Skalon,
čuteč se zapostavljenega. »Mi vsi vemo, in vsi se
strinjamo; to se pravi . . .«

»Oprostite,« ga je prekinil grof, »in ne štejte
mi v zlo, gospoda, če spričo vajnega lojalnega pri-
znanja vendar ne položim kart na mizo; višja dolžnost
mi veže jezik in roke. Toda prav imata; vajino iz-
javo sprejemam na znanje ter vaju iskreno zahvaljujem
v imenu . . . v imenu vaših sil, ki stremé v tem
trenotku . . . in v naznačenem pravu . . . za oživ-
ljenjem in prerojenjem našega staroslavnega cesar-
stva . . . Ne smem vama odkriti več; zastava se
vidi — kdor pojde za njo, ne bo pozabljen pred
stolom zgodovine in ne drugod.«

»Živio!« je zapečatil Smučiklas, trčil z grofom
in zliil jeruzalemske vase. »Dol s politiko, živel patrio-
tizem! Es lebe seine Majestät!«

»Bog ohrani,« je zapiskljala gospa odvetnikova,
ogorčeno mereč Doro, ki se je bila ravno v tem
svečanem hipu začela odpravljati domov.

»Bog ga živi!« Odposlanec »višjih sil« je pri-
kimal ter pomembno šepnil čez mizo: »In hoc signo
vinces!«

»To je cena baronstva,« si je dejal naš voditelj
mežikaje z očmi od burne sreče. »Pokazal mi je
pot; velja! Smučiklas bo prvi med velikimi možmi,
ki . . .«

»Tudi jaz podpišem delnico pri tem podjetju,«
je sklenil v srcu kolega Skalon. »Smučiklas ne sme
biti edini veliki mož, ki in tako dalje! Hvala Bogu,«
je rekel na glas, »vendar enkrat slišim iz drugih ust,
kar mislim sam že zdavnaj . . . K vragu s politiko
in strankarstvom! parola je Avstrija — Heil!« Po
tem odločnem vzkliku se je izzivalno ozrl, kaj pravi
občinstvo.

Ali sosednje mize so bile prazne; popoldanskih
gostov je zmanjkovalo, in tudi navdušljiva Smuč-
iklasja je morala priznati, da je večerja hudo pa-
metna ustanova na svetu. Šli so, vsi praznične volje;
le Egon je skremženo mahedral zraven Dore, ki je
silila k drugim ter se mu ni dala niti pridružiti zadaj
niti zavleči naprej. Enkrat ji je škodoželjno pokazal
grofa, s katerim je imela Nina zelo uspešen dan:

»Kaj nisi nič ljubosumna?«

»Otrok,« ga je zavrnila. »Jaz na grofovem
mestu bi se zahvalila za tako neodkritosrčnega paj-
daša. Čemu je nisi odkuril s Fabino, kaj?«

Egon se je ugriznil v ustnico. Res, komu je bil
grof bolj napoti, njemu ali koncipijentu? In vendar
je čutil, da se ne more izneveriti svojemu vzoru ter
uskočiti na drugo stran; bilo bi zaman, Dore si ne
bi pridobil, in grofova zarja ga tam ne bi obsevala
od glave do petá. Toda Dorine besede so mu vdreh-
nile idejo; čemu ne bi služil temu in onim? Nje-
govemu značaju se je zdelo to najlažja stvar. Greti
se v grofovi bližini, dokler stoji; kadar pade — pre-
sedlati drugam ter odnesti s seboj veseljni, po njem
prevzeti blesk in sijaj, vso tačas priučeno grofovsko
mogoto, in zavladati enkrat sam, po starem pravilu
človeške zvestobe, okorišča se z okolnostmi, kakor
delajo vsi umni ljudje . . . Tudi zanj je bil čas, da
se nauči politike!

»Grof,« je zdajci zaslišal sestro tik pred seboj,
»vi ste velik človek. Vprašujem se le, katere vrline
vam neki manjka? Svet ne premore takšnega moža.«

»Nikarite,« se je branil »veliki mož« z nena-
ravnim smehom. »Takih siromakov nosi zemlja več
ko preveč.«

Glas mu je zazvenel trdo in ježno; povsod je
glavo in stopal dolgo molče, ne meneč se za Nino,
ki je visela na njegovem komolcu in se stiskala k
njemu, dihla je od nestrpnosti želje po zmagi.

»Najzoprnejša ženska bi ne ugnala s tolikšno
vztrajnostjo,« je pomisljal brat za njenim hrbtom.
»Jaz nisem živ led . . . On pa — seve, on ima Doro!«

surovin. Industrija po večini še miruje, posebno pred vojsko tako razvita tekstilna. Dosedaj je prišlo iz Italije par vagonov volne. Ker je geografski položaj čehoslovaške republike tako neugoden, vladajo tudi pri dovozu vedno zapreke. Pot po Donavi je vsled boljševizma na Ogrskem zaprta. Iz Hamburga po Labi se promet ne more nič prav razviti, ker v Hamburgu so stalni nemiri. Še najrednejše funkcijonira dovoz iz Trsta in Italije preko Nemške Avstrije. Češka republika težko pogreša koridor, ki bi jo spajal z Jugoslavijo in morjem.

Vprašanje valute še ni rešeno, oziroma le polovično. Bivšemu finančnemu ministru Rašinu je njegova stranka — narodna demokracija — pela sicer veliko slavo za njegove odredbe v zadevi ureditve financ, toda druge stranke so bile tozadevno bolj skeptične in imele so prav. Kolkovanje bankovcev se ni obneslo. Kolke se ponareja kar po tovarniško. Kurzira najmanj deset vrst različnih tozadevnih falsifikatov, tako da se danes že nobeden več prav ne izpozna, kateri bankovec ima pristen kolek in kateri ponarejenega. Po Pragi se z vso resnostjo pripoveduje, da je pred kratkim moral sam Rašin ostati v gostilni dolžan svoj račun, ker je imel bankovec s samimi ponarejenimi kolki. Za resničnost te vesti ne morem garantirati, vendar pa je značilno za negotovost in zmedo, ki jo je povzročilo kolkovanje v denarnem prometu. Zajedno s kolkovanjem se je vsaki stranki odtgnila polovica denarja. Manjše zneske se je pozneje vračalo. Na ta način se je skušalo znatno zboljšati valuto. Cene blaga pa kljub temu niso prav nič padle. Pred kolkovanjem se je računalo, da kurzira v republiki za približno 13 milijard bankovcev. Pri kolkovanju se je ugotovilo le 8 milijard. Pet jih je izginilo. Toda po kolkovanju je prišlo tudi teh pet zopet v promet. Iz Nemške Avstrije so vtihotapili na milijone papirnatega denarja in tako oškodovali češko republiko. Dve in enokron se ni kolkovalo. Za to se je na cente vtihotapljalo te vrste denarja. Finančni položaj čehoslovaške republike ni ravno rožnat. Primanjkljaj gre v milijarde. Vprašanje kredita dela vladi velike preglavice. Toda Čehi so žilav, silno priden in zelo varčen narod. Imajo neizčrpne vire bogastva, zato bodo gotovo v kratki dobi kos tudi svojim finančnim neprijetnostim.

V republiki vlada red in mir. Pri zadnjih volitvah se je še posebej pokazalo, kako vzorno je disciplinirano češko ljudstvo. Tak red in mir, da je to vsakemu imponiralo. Resnih incidentov v celi dobi po prevratu ni bilo nikjer izvenemških krajev. Prvi maj so slavile vse stranke. Posebno imponujoč je bil nastop Sokolstva. Po delavskih središčih so sicer na ta dan delavci postavili prave vislice. Obešali pa niso. Kot v svarilo za bodoče, so vodili pod vislice razne „ketjase“ — češki terminus za verižnike. Pod vislicami so potem morali ketja i prisegati, da bodo prenehali s svojim grdim poslom. Pozneje enkrat še so si ljudje po trgovinah sami postavili cene za razne predmete — posebno manufakturne in po njih kupovali. To je trajalo dva dni. Ta incident pa je imel politično ozadje. Verižništvo pa cvete še vedno. Ketjasi se rekrutirajo iz vseh stanov in strank, tudi med vislimi se najdejo njega zastopniki. Sicer pa po drugih državah v tem oziru ni nič boljše, če ne še slabše. Vlada izdaja proti ketjasom vedno strožje odredbe. Na dan je prišlo že več velikih ketjaskih afer, zaprli so veliko število ketjasov. Pa je zopet vse potihnilo, ker veriga je bila predolga in je previsoko segala.

Verižništvo so rodile izvanredne prilike. Ko te izginejo, bo tudi ono propadlo samo; preje ne. Predpisi, naj bodo še tako drakonski, ne pomagajo dosti.

Pomanjkanje stanovanj je po mestih veliko. Posebno v

Pragi, kamor je naval prebivalstva ogromen. Da se stanovanjsko bedo premaga, dela vlada energične ukrepe. Pustila je med drugim izprazniti več samostanov. Celo par slovenskih visokošolskih stanuje v bivšem samostanu. Vse praške občine se bodo združile v Veliko Prago. Narodna demokracija, ki je pred volitvami še vladala v Pragi sami, se je protivila temu načrtu; bala se je namreč predmestij, kjer že preje ni imela večine. Pri volitvah pa so zmagali tudi v mestu samem socialisti obeh strank in oni bodo sedaj izvršili veliki načrt. Velika Praga bo obsegala krog s polmerom 8 km, iz staromestnega trga kot središča. Mesto se bo predvsem širilo iz Vinogradov proti Strašnicam. Nuselško dolino bo premostil viadukt iz Taborske ulice na Pankrac, od koder se bo zidalo proti Krču. Ministrski uradi so sedaj raztreseni po vsem mestu. Ministrstvo pošt je v Vršovcih, brambno v gradu na Hradčanih, kjer je tudi ministrsko predsedništvo; železniško v Hybernški ulici; notranje na Mali Strani del finančnega v nunske samostanu za narodnim gledališčem; za prehrano v Strakovi akademiji, kjer so stanovali preje dijaki-plemiči iz čeških dežel. Po raznih poslopih je umeščena tudi češka tehnika, visoka agronomna šola in medicinska fakulteta. Za vse te zavode se bodo stavile nove primerne stavbe. Z

delom pa se pri sedanjih razmerah še ni moglo pričeti. Narodno skupščino so hoteli premestiti iz stare zbornice v Rudolfinum, čemur pa so se uprli umetniški krogi.

Češka umetnost se po vojski zopet krasno razvija. V kratkem priredi v Pragi pariški mojster Kupko svojo razstavo, od katere si umetniški krogi mnogo obetajo. Kupko bolj poznajo v svetu kot doma. Med tem je v Parizu izstopil z novo smerjo. V Klementinu pa je razstavil starejši mojster Mucha svojo „Slovansko epopejo“, ki bo štela 20 slik. Razstavil jih je dosedaj 11, če se ne motim. Slike so kot stene velike. Češka oficijelna umetnost zbrana okrog društva „Manes“ Mucho ignorira. Odreka mu umetniško sposobnost. Slike iz „Slovanske epopeje“ imenujejo tudi umetniški krogi le „velika platna“. Meni so slike ugajale posebno staroslovanski praznik na otoku Rujani in Husova pridiga v betlehemski kapeli. Pripomniti pa moram, da se jaz na umetnost, zlasti slikarsko, malo razumem.

Češka glasba je pred enim mesecem nastopila v Londonu in Parizu, kjer je žela velike uspehe. Prvotno je bilo nameravano, da se te ekspedicije udeleži tudi Slovenec, trboveljski rojak, nad mero nadarjeni umetnik — pijanist Ciril Ličar. Bolezen pa mu je, žal, preprečila to pot.

Kulturna borba tržaških Slovencev.

Velezanimiva seja tržaškega mestnega sveta. — Tržaški Slovenci za svoje šole. — Italijani odklanjajo. — Hrušč in trušč v zbornici.

Trst, 13. julija 1919.

Po preteku petih let je imel v petek zvečer, dne 11. t. m. tržaški mestni svet — ki obenem predstavlja nekak deželni zbor — svojo prvo sejo. Na to sejo so prišli v svečanih oblekah samo predstavniki takozvane „liberalne stranke“ slovenski in socijaldemokratski zastopniki so izostali.

Pred petimi leti, dne 30. junija 1914, je imel ta „občinski svet“ svojo zadnjo sejo. Bila je seja zelo kratka; svečano so sprejeli udanostno in sozljajno resolucijo — hiši Habsburg, cesarju Francu Jožefu zaradi sarajevskega dogodka. Po izbruhu vojne z Italijo je bil tržaški mestni svet razpuščen. Poslovna doba tega mestnega sveta je davno potekla. Vsled tega so socijalni demokratje že pred meseci zahtevali razpust mestne delegacije in razpis novih volitev na podlagi novega, modernega občinskega volilnega reda. V znak protesta so socialisti odložili svoje mandate.

Petkova seja tega „upuljenega“ mestnega sveta gotovo zanima slovensko politično javnost, osobito tržaške in primorske brate, zato podajamo o tej seji po „Edinosti“ z dne 12. t. m. obširnejše poročilo.

Seja — zanimiva tragikomedija

Mestna zbornica je bila snoči videti nekam slavnostno pomotena: Ni bilo ne slovenskih nesocijaldemokratskih mestnih svetovalecev, gospoda je bila sama med seboj. Galerija polna, na sedežih mestnih svetovalecev pa sami pristaši bivše liberalne stranke.

Župan Valerija, ki je pripeljal v zbornico gubernatorja, generala Petittija, sta zbornica in galerija pozdravili z živahnim ploskanjem.

Župan je otvoril sejo s čitanjem nagovorom, povdarjajoč slovesnost trenutka, ko otvori mestni svet tistega Trsta, ki je sedaj zopet v naročju matere domovine in zvezan za vedno z usodo Italije. (!) Spominjal se je 3. novembra, ko je italijanska vojska stopila na tržaška tla, prinašajoč novo bodočnost, in zaključil z vzklikom Italiji, italijanskemu kralju in italijanski vojski.

Nato se je spominjal bivših občinskih svetovalecev, ki so umrli v času, kar se ni sestal občinski odbor.

Italijanski general Petitti govoril.

Govoril je potem general Petitti, ki je povdarjal, da ga veseli, da je bil poklican v to, da zastopa Italijo v tej zemlji, ki se mu je omilila kot bi bil njen sin. Le žal mu je, da njegova oblast ne

sega pač tako daleč, da bi mogel obnoviti v Trstu vse njegove prošnje življenja. Spominjal se je žalostne kobaridske zgodbe. Govoril potem o notranjih in zunanjih sovražnikih, ki so bili krivi vsega zla, zagotavljal, da se more domnevati, da ostane Trst stalno Italiji, dejal, da je sedanji čas za Italijo temen čas, a zagotavljal, da italijansko vojaštvo ne bo trpelo, da bi se zadajal Italiji v obraz najmanjši udarec in se bo borilo vse kot en mož proti takemu ponižanju Italije. Končno se je poslovil od mestnega sveta, češ ker se v kratkem umakne civilnemu komisariju.

Končno sta se v slovo objela z županom, kakor sta se objela ob prihodu italijanske vojske v Trst. Zbornica in galerija so viharno odobrvali. (Splošna ginjenost.) (Zanimivo!)

Na to je župan naznanil odstop socijaldemokratskih mestnih svetovalecev, in potem dal prečitati izjavo, slovenskih občinskih svetovalecev.

Slovenski občinski svetovalci so odločno sklenili, da se ne udeležujejo več sej in so poslali županu obširno spomenico. Zapisnikar je prečital:

Izjava Slovencev.

Izjava kratko omenja novi politični položaj, ki je nastal vsled okupacije. Omenja, da se je razmerje političnih strank l. 1913 bistveno spremenilo in povdarja kulturne potrebe tržaških Slovencev.

Borba tržaških Slovencev na kulturnem polju.

Izjava dobesedno ugotavlja:

„Veliko trpkješe in, žalibog, ne samo simptomatičnega značaja pa je bilo postopanje napram Slovincem na polju javnega šolstva pač, da so občinsko ljudsko šolo v okolici, dasiravno z omejitvami, ki v ostalem niso bile odvisne od občinske uprave, mogle nadaljevati svojo delo. Toda okoličanska mladina ima kulturne potrebe, ki prekoračajo ljudsko-šolski pouk, in tem potrebam se je moglo prej, dasiravno ne v resnici odgovarjajoči meri, odpomoči s šolskimi zavodi, ki so jih vdržavali Slovenci sami in samo deloma tudi z državno pomočjo.

Zatiranje slovenskega šolstva v Trstu.

Toda poleg slovenske mladine v okolici je tudi slovenske mladine v mestu, ki je je prej na tisoče poha-

jalo v slovenske ljudske šole pri Sv. Jakobu in na Acquedotto. Te ljudske šole, ki so, kakor že omenjeno, rabile tudi kulturnim potrebam okoličanske mladine (kakor meščanska šola, irgovska šola, gimnazijski in učiteljski tečajji, pripravljavnica za srednje šole, slovenski oddelek obrtne šole) in bi mogle izkazati skupno nad 5000 učencev, so morale po oblastveni odredbi ostati zaprte in se doslej še ni moglo zvedeti niti ali se odpro prihodnje leto, niti kako se popravi tako velikemu številu učencev izguba celega enega leta.

V obrazložitev tega ukrepa, ki je zadel tržaške Slovence izredno težko, ter ga ni treba označiti še nadalje, so se pristojni činitelji izrečno sklicevali na želje, zahteve, odpor onih krogov, za katere treba smatrati, da jih zastopa večina mestnega sveta. Tako pada na le-to vsa moralna odgovornost za zatetje vsega javnega slovenskega šolstva v mestu, v škodo nad 5000 slovenske šolske mladine.

Slovenski klub je zamen upal, da se oglasi iz večine vsaj en glas, da bi spomnil tiste, ki jim gre, dolžnosti, ki jih imajo občina in drugi javni učitelji na polju javnega šolstva, kjer islim činiteljem, tudi v zelo težkih razmerah, nikdar ne dostaja ne volje ne sredstev, kadar gre za italijansko stran. Večina mestnega sveta ne more navajati v svojo razbremenitev, da ne bi bila opozorjena na slovenske šolske potrebe, ker se je dogajalo to v prošlosti, kakor tudi pred kratkim, in kar vrhu vsega stoji dejstvo, da si je delegacija nadela stroške za tečaje, ki so namenjeni učencem, ki so prestopili iz zaprtih neitalijanskih šol v italijanske.

„Slovenski klub“ občinskih svetovalecev omenja dalje važnost in pomen tržaškega pristanišča tako za Italijane in Jugoslovane ter poudarja nujno preureditev mestne uprave, preureditev mestnega sveta, ki bo dajal jamstvo za mirno, složno in skladno skupno življenje vseh slojev tržaškega prebivalstva. Spomenica zaključuje:

„Slovenski klub se bo iz teh razlogov vzdrževal razprav in sklepanja mestnega sveta.

Prosimo vas, preblagorodni gospod župan, da daste ta dopis prečitati v današnji javni seji, in da ukrenete, da se sprejme v sejni zapisnik.

Blagovolite preblagorodni gospod sprejeti zagotovilo našega najodličnejšega spoštovanja!

Hrušč in trušč v zbornici.

Že med čitanjem te odločne izjave tržaških slovenskih zastopnikov je došlo do napetih prizorov, do razgovorov ogorčenosti od strani laških liberalcev, ki niso posebno mirno hoteli poslušati javne obtožnice svojih kulturnih zločinov.

Bilo je raznih medklincev in pripomb. Pri odstavku, ki govori o slovenskem šolstvu v Trstu in povdarja neovrgljivo dejstvo, da je pettisov slovensko mladine brez šole, se je začelo precejšnje mrmranje in celo tudi klici: „Naj gredo v Ljubljano!“

Skraino neslan pa je bil medklincev, ki ga je zaklical nekdo na besede, da ima slovenska mladina tudi kulturne potrebe, ki prekoračajo ljudsko-šolsko iz brazbo, namreč: „Naj gredo na škedensko vsenčilsko!“ — Po vlekulturnem mnenju gospodov laških liberalcev, ki imenujejo škedenj oslovsko vas, torej za — oslovsko vseučilišče. Te „gospode“ pač res ni vojna naučila ničesar; morda jih nauči česa mir!

Župan de Valerio je skušal te izbruhe italijanskih šovinistov ublažiti z vso svojo politično gibčnostjo lepih fraz, poudarjajoč, da ne čutijo Italijani nobene mržnje proti Slovincem, o katerih misli, da se tudi veselje priklapljuje Italiji.

Pomen te svečanosti in pampozne teatralnosti seje „Edinost“ drastično karakterizira, da je sejno dvorano preveval mrtvaški duh in zaključuje: „Kar je mrtvega, spada v grob, in tak mrtič je laška liberalna večina v tržaškem mestnem svetu. Requiescat in pace!“

Iz zasedenega ozemlja.

Gospodarske odredbe v zasedenem ozemlju.

Trst, 11. julija. Tržaški gubernator je z dekretom od 7. t. m. odredil, da se morajo cene za živila in za vse one predmete in potrebščine, ki služijo posredno ali neposredno za življenje, znižati 30% in cene za jedi in pijače v gostilnah, kavarnah in javnih lokalih, za 40%. Noben trgovec ali obrtnik ne sme zapreti svojega obrata, preden ne objavi ta svoj namen vsaj tri dni prej politični oblasti, ki sme ukrepati glede uporabe blaga v dotičnem obratu. Kršitelji te odredbe bodo kaznovani z zaporom do 6 mesecev in z globami do 10.000 lir. (Ldu.)

Tudi vipavski gluhi žele k Jugoslaviji.

Na Slapu pri Vipavi je fantič v 9. letu radi bolezni popolnoma oglušel. Do časa bolezni naučil se je v domači šoli za silo čitati in pisati tako, da sedaj z veseljem prebere vsak tiskan papirček. Te dni nekega dne se pa fant vmisli, vzame rudečo barvo in copič ter na najvidnejšo zunanjo stran zidu ljudske šole zapiše z velikimi črkami: Viva (Eviva) Jugoslavija! Pri njegovem delu pa so se mu italijanski vojaki smejali in se s fantom norčevali, on je pa svoje delo nemočno dovršil. Ko so pa karabinarji napis opazili, so krivca takoj izsledili in haid v vipavsko luknjo žnjim, s katere so ga po razni intervenciji, da je gluhi, slabomnen itd. šele čez tri dni izpustili s komentarjem, da ko ne bi „neumen“ bil, gotovo ne bi tako na zid napisal.

Angleški maršal Haig o italijanskih zaslugah za zmago.

Ob priliki nekega govora, ki ga je imel, je povdarjal maršal Haig zasluge britskega vojaka, ki je pravzaprav dobil vojno. Res je, da so tudi drugi zavezniki storili vse zlasti Francija; toda, najtežji del je prevzela Angleška, zlasti ko je odpadla Rusija in ko ni mnogo bolje storila Italija (Kobarid), katera sploh ni preveč (not a very great deal) storila.

To naj si Italijani zapišejo v album in izdajo pod naslovom „I trionfi di Caporeto“.

Pruska kuga.

Pred sodišče, ki bo sodilo Nemcem, ki so zagrešili mednarodne zločine, pride tudi nemški general Stenger, komandant 58. brigade vsled povelja, ki ga je izdal 25. avgusta, 1914, katero se glasi: od danes naprej se nesmejo več privedi ujetniki. Vsaki ujet sovražnik se ima ustreliti; ranjenec z orožjem ali brez njega se tudi ustreliti; ustreliti se isto ujetniki, tudi tisti, ki so že določeni za transport v zaledju.

(Pruska kuga se je pač morala zatreti. Op. ur.)

Mariborsko pismo.

Dobili smo slovenske ulične napise. Kdo bi se ob tej priliki ne smejal, ako pomisli kako in koliko let se je morala boriti prestolnica bela Ljubljana za svoje ulične napise, ko vendar ni zahtevala nič drugega, nego kar se samo po sebi razume! Kako otročji-naivna je bila ranjka Avstrija! S takimi malenkostmi je dražila ljudstvo in lovila po argumentih kakoršnih bi se niti v sanjah ne domislil. Uprava je namreč slovenske napise zato odsvetovala, ker bi se morali spremeniti kataster in zemljiška knjiga. V Mariboru se je ukrep čez noč izvršil in vendar kataster in zemljiška knjiga ne bosta trpela. Kako bi dandanes gledali oni ponajveč že umrli ljubljanski nasprotniki slovenskih uličnih napisov, ako bi videli kako se je v celi Evropi — kataster z zemljiško knjigo vred spremenil. S kakimi ma-

lenkostmi smo tratili čas; gospodarstvo je pa stalo brez napredka.

V Mariboru je obveljalo pri imenovanju ulic pravilo, da živčih politikov ni upoštevati. To je jako zdrava misel! O političnih ljudstvih različno sodi, javno priznanje pa naj dobe može, ki so splošno koristili in kateri so to splošno spoštovani. Da se ohranijo prvotna, zgodovinska imena je radi lokalnega patriotizma umestno, ker dobi mesto svoje značilno lice, saj bi bilo vendar preveč šablonsko, ako bi po vseh mestih, trgih in vaseh čital imena enih in istih literatov, kakor so to delali Nemci, ki so povzigovali svoje Schillerje, Gotheje in Bismarcke tudi ondi, kjer ti in taki može niso imeli z občino najmanjšega stika, ako niso bili deželi in državi celo nasprotni. Saj vemo kako je Bismarck napeljeval vstajo v Avstriji!

Nekaj imen pa vendar tudi v Mariboru pogrešamo; to so namreč oni može, ki so delali nesebično v korist mesta. Tem bi čast pristojala, četudi so bili Nemci: takim bi se lahko umaknil kak literat, kojega vrednost še ni končno veljavno stalno dognana. To pa se lahko sčasoma še izpolni.

Eno ime pa je, ki vsakoga razveseli, to je Maistrova cesta. Skoda, ker nam ni bila zmožnost naših diplomatov toliko sposobna, da bi tudi Korošci, Primorci in Istrani imeli svojega Maistra. Morda pa še pride? F. A.

Politični pregled.

p Socijalistična demokracija v Rusiji nevzdržljiva. Nauen, 13. julija. (Brezlično.) Ruski socijalist Bleustock, zastopnik menjševikov v permanentni socijalistični komisiji, je izjavil stockholmskemu zastopniku lista „Vorwärts“: „Tudi v Rusiji je socijalistična demokracija nevzdržljiva. Ta ne bo sklepala posebnih zvez, pač pa pristopi splošni zvezi narodov na demokratski podlagi. Misel vzhodnega bloka med Rusijo, Nemčijo, Avstrijo in Japonsko bi pomenila le zvezo skupnega uboštva in pomanjkanja. Nemško in rusko delavstvo si mora s sodelovanjem ententnih socijalistov zagotoviti gospodarsko pomoč anglosaškega sveta.“

p Izročitev mirovne pogodbe Nemški Avstriji. Nauen, 13. julija. (Brezlično.) Izročitev celotne mirovne pogodbe nemško-avstrijski delegaciji se je ponovno zakasnila, pričakovati pa jo je prihodnje sredo. Nemško-avstrijski državni kancelar dr. Renner je dal izročiti francoskemu ministrskemu predsedniku Clemenceauju noto, v kateri ugovarja proti uknitvi nemško-avstrijskega železniškega omrežja po mirovnih pogojih. Nadalje nastopa proti mirovnim pogojem, ker zahtevajo, da se nemško-avstrijske paroplovne družbe in njih naprave razdele in proti odškodnini razpuste. (Ldu.)

p Reški dogodki. Trst, 12. julija. Italijanski listi poročajo iz Pariza: Ker je nameraval poslanec Lacaze la Plange interpelirati ministra zunanjih zadev glede zadnjih reških dogodkov, mu je minister Pichon poslal pismeni odgovor, v katerem pravi med drugim: „Ker je smatral Clemenceau, da obžalovanja vredni reški dogodki ne zadevajo samo Francije in Italije, nego da zanimajo medzavezniško politiko, se čuti dolžnega, da predloži to vprašanje vrhovnemu svetu zavezniških in asociiranih vlad. V vrhovnem svetu je bilo soglasno sklenjeno, naj komisija četverih članov, namreč po en zastopnik Zedinjenih držav, Angleške, Francoske in Italije, preišči te dogodke, ki so še popolnoma neznani in ki so, kakor kaže, zahtevali žrtve le med francoskimi četami. Komisija bo morala poiskati pogoje, pod katerimi so se vršili ti dogodki in ugotoviti odgovornosti, združene s to zadevo ter predlagati najbolj primerne odredbe, ki bi znale zajamčiti za bodočnost varnost in mir na Reki. Komisija mora izvesti svojo nalogo čimprej v skupnem interesu zavezniških

držav. Francoska vlada, ki je vedno globoko želela, naj se zavezniško razmerje med Francijo in Italijo, ki je združevalo ta dva naroda tekom vojne, še nadalje vzdrži, ima dolžnost, da odstrani vsak razlog kaknega spora med njima. Vlada je gotova, da ni ničesar storila, kar bi moglo povzročiti v italijanskem javnem mnenju drugačna čustva proti Franciji, kakršna so ona, ki jih izraža soglasno francosko javno mnenje napram Italiji. (Ldu.)

p Protesti proti reškim spopadom. Belgrad, 13. julija. Vlada je prejela veliko število brzojav, iz raznih krajev Dalmacije in Slovenije, v katerih se protestira proti zverskim napadom italijanskih čet na Reki in prošnja, naj ukreno vse potrebne korake pri zaveznikih, da ne pride več do podobnih dogodkov, ker bi v ponovnem primeru bil narod prisiljen, da se brani na način, ki bi mu bil najbolj primeren.

p Wilson in njegovih 14 točk. Lyon, 13. julija. (Dku.) Iz Washingtona poročajo: Ob predložitvi mirovne pogodbe ameriškem senatu je predsednik Wilson v svojem govoru izjavil: „Menim, da mirovna pogodba v splošnem odgovarja mojim 14 točkam. Evropa in udeležbe Amerike na mirovni konferenci z veseljem sprejela, ker je vedela, da je ta udeležba nesebična. Zveza narodov je potrebna kot orodje snujočega se novega reda.“ Glede mirovne pogodbe z Nemčijo je omenil, da so zadevi na težkoče, ki bi bile brez malih kompromisov nepremagljivo. Pogodba ni taka, kakor bi si jo želela ameriška in druge delegacije, toda ti neizogibni kompromisi ne kršijo nikakih načel. Mirovna konferenca je na znanih 14 točk popolnoma pristala, da je morala upoštevati dejstva, izhajajoča iz mednarodnega položaja. (Ldu.)

Pokrajinske vesti.

kr Vojaška pošta v Celovcu se je preselila v Kolodvorsko ulico 35 (Bürgerspital).

kr Vse pošte na koroškem ozemlju, zasedenem po Jugoslovanih, so odprte, razen pošte v Krivi Vrbi, Št. Rupertu, v Limercah, Škofjem dvoru, na Otoku in v Hodišah. Za Hodiše in Otok posluje Ribnica. Pustica in Ledenice se radi bližine demarkacijske črte zaenkrat ne moreta odpreti. Pošta v Št. Pavlu v Labudski dolini posluje redno. Poštno ravnateljstvo v Ljubljani je sklenilo, da tudi na ostalih krajih vpostavi promet v najkrajšem času, kakor hitro bodo to razmere dopustile.

kr Pisma, oddana v Celovcu, se cenzurirajo istotam, in ne več v Mariboru, in to tako hitro, da se dan po oddaji že lahko odpošljejo.

kr Prevoz trupla. V nedeljo dne 13. julija popoldne so prepeljali truplo rajnega poročnika Ivana Kranjca v Dobrlavas, kjer je pokopan v družinskem grobišču. Kakor smo že poročali, je bil poročnik Ivan Kranjc ranjen dne 19. aprila t. l. ter potem kruto ubit od nečloveškega sovražnika. Začasno je bil pokopan dne 30. aprila v Glinjah.

kr V Št. Jakobu v Rožni dolini se je nastanil zdravnik dr. Pečnik, ki se je vrnil iz Kaire v Egiptu, kjer je bil dolga leta zdravnik in eden izmed voditeljev tamkajšnje slovenske kolonije. Ordiniral bo pri Janežiču v Lešah.

kr Bled. Ga, Julia Molnar, na jeziku prva Jugoslovanka, zna tudi nas obrtnike izrabljati, oziroma oškodovati. Pri hotelu Toplice, kjer je veliko dela za nas obrtnike, namesto da bi vzela domačina za njena dela, ima pa pristnega Nemca, nekega zagrizenca Haselrererla in same nepoklicane obrtnike, ki nimajo nobene obrtne pravice.

kr Grozen zločin pri Tržiču. V petek popoldne se je oglasil oženjeni kurjač Seidl v družini Brejla na Pristavi in ponudil sladkor v nakup. Rekel je, da ga ima dvajset kilogramov in zato naj gre z njim ena izmed hčerk, da ga donese domov. Enajstletna Milada se odpravi na pot. Seidl

gre z njo v bližnji gozd proti Brezjam. Ob šestih se je vrnil Seidl brez deklice v Tržič. Še isti večer je ponujal v gostilni dekličine uhane v nakup. Orožniki so šli deklico takoj iskat deklico in lopova, ko se jim je vsa stvar naznanila. V soboto zjutraj je tržički orožnik Kokalj na potu proti Naklem našel na Seidlna in ga prijel. Velika množica ljudstva se je zbrala, hotela linčati pohotneža, katerega so peljali v gozd, ne da bi hotel pokazati kraj, kjer je popustil deklico, o kateri v enomer trdi, da je bežala čez skalo in se ubila. Nad petdeset oseb je iskalo deklico, ne da bi se jim posrečilo najti jo. V nedeljo zjutraj so jo našli mrtvo. Bila je umorjena, in sicer zadavljena. Seidl je bil rojen v Brucku ob Litvi. Služboval je na Češkem, pred pol letom se je poročil v Tržiču. Družina Brejla je s Češkega.

kr Iz Polhovega gradca nam je sporočil prijatelj našega lista: Polhograjci smo želeli, naj bi bila slovesna sv. maša dne 12. t. m. za našega kraljunaka Petra ob 8. uri, da bi se je udeležila tudi v največjem številu šolska mladina, da bi bili pri tem zapeli „Lepo našo domovino“ in tako primerno praznovali god preljubega našega vladarja, ki je Slovan, torej meso našega mesa, kri naše krvi. G. župnik, star, zakrknjen Šusteršičev podrepanik, je odklonil našo prošnjo. Zastavo je pa razobesil šele tedaj, ko je bil od merodajne oblasti opozorjen, da se ima zadevnemu pozivu pokoriti. — Ljudstvu so se začele odpirati oči. Od dne do dne raste narodna zavest ker ljudi, kateri ne čutijo z njim, ne mara, bodisi Peter ali Pavel.

kr Novomesto. Tu sta otvorila domačina Josip Klemenčič in Valentin Ape tvornico pečarskih in lončenih izdelkov. — Tukajšnji obrtniki so se organizirali brez ozira na strankarsko pripadnost. — Tudi trgovci novomeškega okraja so ustanovili svoj gremij. — V kratkem dobimo svojo godbo pod pokroviteljstvom Sokola.

kr Iz Kočevja. Iz naše medvedove dežele se tako malokdaj kaj sliši, da bi človek res mislil, najlepši red je v Kočevju. Imamo pa ravno tukaj toliko dela na narodnem in gospodarskem polju, kakor nikjer drugje. Do sedaj se ni še popolnoma nič storilo razen, da so ustanovili v ljudski šoli tudi slovenski razredi, zato se je pa razpustila strokovna šola in višja gimnazija in se celo obeta razpust nižje gimnazije, namesto, da bi se ustanovila slovenska. Nikakor ne moremo verjeti, da bi se vzgajili brez šol pošteni državljani, ki bi imeli zupanje v novo državo, katero smo tako težko pričakovali. Torej merodajni krogi na delo, dokler je še čas. Ne-verjetno je tudi, da se nahaja v Kočevju še vedno večina odpuščenih uradnikov in profesorjev. Okrajno glavarstvo jim je sicer vsem ukazalo Kočevje zapustiti, a uspeh ni bil tisti, kakor bi moral biti. Prizadeti so šli prosit nekam v Ljubljano (vemo h komu) ter prišli nazaj z zatrdilom, da laho še ostanejo tukaj. Mi bi sicer ne imeli toliko proti temu, če bi bili ti ljudje vsaj mirni, a stvar je popolnoma drugačna. Eden za drugim hodijo v Gradec, na Dunaj in ne vem kam še vse, najbrž prosit za republiko in ščuvati proti državi. V tem jih pa na tihem pridno podpirajo razni Arkoti, Jonketi, Schadingerji, Schwarzerji itd. Upamo, da se v najkrajšem času merodajne oblasti zganejo in napravijo red tudi pri nas.

kr Viniški župnik König, ki je bil zaradi protidržavnega delovanja v preiskovalnem zaporu, deluje nemoteno naprej v tej smeri. S svojimi boljše-viškimi elementi ima ponočne seje. Tako nam vsaj poroča povsem verodostojna oseba iz Königove fare. — Pri tej priliki vprašamo merodajne faktorje: Quousque tandem...?

kr Trgovci krškega okraja zdramite se. V vsakem okraju se ustanovljajo trgovski gremiji, samo krški okraj se ne zgane! Ali mislite, da ako vam sedaj dobro gre, da je potem organizacija nepotrebna? — Zdramite se, da ne bode prepozno, konzumna društva v okraju rastejo

kakor gobe do dežju, davki vsak dan večji. Kje ste krški trgovci, da ne skličete ustanovnega zbora? Kakor se vidi, politična oblast pridno podpira konzumna društva njih voditelje. Trgovci zdramite se, ura bje 12, tukaj velja parola: „Trgovci pomagaj si sam“, ker drugače bodeš pogubljen. Irski.

kr Rimske toplice, ki so last Nemca Uliča, so stavljene pod državno nadzorstvo. Sekvester je g. Iv. Ušjakar, notar v Laškem.

kr Št. Pavel pri Preboldu. Šentpavelsko pevsko društvo naznanja, da se vrši veliki koncert, ki je bil svojčas odgojen vsled vojnih dogodkov, v nedeljo, dne 20. t. m. na notranjem dvoru prebolske graščine v prid invalidom. Zanimiv spored, impozantno število pevcev, dobra godba itd., obetajo izreden užitek obiskovalcem, katerim bomo tudi sicer skušali ustreči v vsakem oziru. Več še poročamo.

kr Maribor. Dr. Jos. Povalej, finančni ravnatelj v Mariboru, je že del časa nevarno bolan. Pred nekaterimi dnevi so ga odpeljali v bolnico. Dne 11. t. m. je bil operiran. Želimo, da kmalu okreva.

kr Maribor. Posebna komisija je prevzela v nedeljo poslopje v katerem je nemško gledališče, kino in restavracija Kazino. Upravitelj je dr. Štor. Gledališče je v strašno zanemarjenem stanju. Komisija bo vse uredila ter pripravila za slovensko gledališče in slov. kino.

kr Toča v okolici Maribora. V petek in soboto popoldne je v okolici Maribora razsajal vihar v spremstvu s točo. Kolikor doslej znano, je toča najhujše zadela okolico Pragersko — Slov. Bistrico, kjer je ležala kakor sneg na debelo. Vmes so bili tudi hudi nalivi.

kr Ptuj. V današnji štev. 166 ste priobčili članek iz Ptuj, v katerem se meni kot vodji pošte prebivalca radi še nemških pečatov „Pettau“. Zanimanje za to mi sicer ugaja, vendar pa je popolnoma napačen naslov. Kaj morem jaz več, kakor poročati in prositi! Ravnateljstvo nima že od decembra 1918 vse odtise tukajšnjih 18 (železnih) pečatov, a najbrž še niso zgotovljeni. Da ima urad Ormuž že slovenski pečat, to ni zasluga tamšnjega vodje, temveč le ravnateljstva, katero mu je že pečat doposlalo, ker je najbrž samo 1 do 2 pečata rabil. Milan Zemljič, vodja pošte.

kr Ptuj. Mestni kino je začel igrati s slovenskimi napisi. Vodja kina je g. Pihlar.

kr Sv. Križ na Murskem polju. Poročila sta se Anton Bežan posestnik v Salincih in Milica Žnidaričeva veleposestnika hči v Grabah; želimo novo poročencema obilo blagoslova in sreče v zakonu!

Dnevne vesti.

dn Vseučilišča v Jugoslaviji. Beograd, 13. julija. Vlada namerava otvoriti vseučilišči v Skoplju in Sarajevu, ki naj bi imeli v prvem času samo tehnično, pravno in filozofsko fakulteto.

dn Amerikanski Slovenci za belo Ljubljano. Naš rojak iz Dolenjskih Toplic g. Sitar, ki je že mnogo let trgovec v Ameriki in je prispel te dni sem, da vodi razdelitev darov, nabranih po Slovencih v Ameriki za njihove sorodnike in nekaj tudi od Američanov-domačinov za ubožne slov. rodbrane, je hkrati osebnost prinesel mestnemu magistratu krasno ameriško zastavo, izdelano po naših sorojakih. Zastava je svilena, 2 m dolga in 1 m široka. Slovenski trak je krasno ročno delo in ima napis: „Slovenska narodna zveza v Ameriki — Jugoslovanskemu narodu v domovini.“ Zastava bo začasno razobešena v mestni dvorani. Lep dokaz rodoljubja naših prekoceanskih rojakov v svobodni Ameriki za svobodno Jugoslavijo!

dn Iz nemškoavstrijskega ujetništva se je vrnil koroški vojak, poročnik Lovro Lipic. Iz Linca se mu je posrečilo z dvema drugima oficirjema

pobegniti na Češko, odkoder se je vrnil z jugoslovanskim dijaškim transportom v domovino.

dn „Gliha vkup štrih“. Svoje vrste „jugoslovanski“ častniki (imena zaenkrat zamočimo) dopisujejo seveda še dandanes, ko leži nemštvo premagano in osovraženo na tleh, v blaženi nemščini. Isto obsodbo zaslužio vse one naše „franje“, ki si s takimi nemškutarji dopisujejo, in ki pačijo lepa slovenska krstna imena kakor Ljudmila v Mally itd.

dn Dež. zadruga dimnikarjev v Sloveniji ima svoj redni letni občni zbor dne 20. t. m. ob 14. uri popoldne v hotelu „Ilirija“ v Ljubljani, Kolodvorska ulica. Gg. tovariši iz cele Slovenije, posebno pa iz Koroške, Štajerske in zasedene Kransjske se vabijo na mnogoštevilno udeležbo.

dn Iz krogov uslužbencev finančne straže. V vašem cenjenem listu, v dveh številkah se pritožujejo poštni oficijanti glede slabih gmotnih in napredovalnih razmer. Nismo jim protivni, saj nam je znan njihov težki gmotni položaj, odločno pa protestiramo neslano zadiranje v nas „financarje“. Povedati jim moramo, da se že davno več ne imenujemo financarji, kateri izraz smatramo direktno kot psovko, saj vršimo tako važno, trudapolno in odgovorno službo finančne kontrole, med drugim tudi v poštinih zadevah. V službi odgovarjamo za državno imetje večkrat v vrednosti od sto in stotisoč kron. Torej je naša služba vsaj tako važna, če ne važnejša kot služba poštinih oficijantov. Kar se tiče naše predizobrazbe, jim moramo povedati, da splošno ne zaostajamo dosti za njimi; moramo pa v svrhu vsacega napredovanja napraviti zelo stroge strokovne izpite, pri katerih se zahteva obilo znanja ne samo finančno dohodarstvenega značaja, ampak na primer iz kemije, fizike, matematike, pravnih in kazenskih zakonov itd. Priporočamo torej poštinih oficijantom, naj pri stremjenju po boljšem gmotnem položaju ostanejo v lastnem delokrogu in naj puste nastavljenice drugih državnih kategorij v miru s psovanjem popolaoma neprizadetih naj pa odnehajo.

dn „Slovenec“ se je v nedeljski številki obdregnil ob mene, ker je upravništvo „Jugoslavije“ poslalo neko propagandno okrožnico baje tudi nekemu „Slov. kat. izobražev. društvu“. Če je res, ne vem, ker se pri obilici dela pač ne morem brigati za vsako malenkost tega ali onega uradnika upravništva. Značilno pa je, da „Slovenec“ mene osebno zato napada. Presneto slaba mora presti „Slovenec“ da se tako boji, da bi se „Jugoslavija“ še bolj razširila. Povem Vam pa, da je več pristašev SLS naročenih na to preklicano „Jugoslavijo“, kakor mislite in da je celo mnogo duhovnikov med njimi; da mnogi odlični duhovniki so celo zvesti sotrudniki „Jugoslavije“. Spremenite pisavo „Slovenca“, ne bode v prvi vrsti strupeni strankarji in še le v drugi narodnjaki, ne pišite toliko plitvih strankarskih polemik, ko se gre za življenske interese našega naroda, pa se Vam ne bo treba bati vsakega izvoda „Jugoslavije“. A. P.

Ljubljanske vesti.

I Sinočnje gostovanje ge. S. S. Pavlinove in g. Josipa Martinčevića, bivših članov slov. gledališča v Trstu, s sodelovanjem g. M. Skrbinšeka, bivšega ravnatelja slovenskega gledališča v Trstu v Schönherjevi drami „Žena — vrag“ je pokazalo ljubljanskemu gledališkemu občinstvu vse tri umetnike v lepi luči. Gledališče je bilo razven lož prvega in drugega reda polno. Recenzija sledi.

I I. splošno društvo jugoslovanskih vpokojencev v Ljubljani pozivlja svoje člane, ki še niso dobili od državne železnice zamudne pokojnine, naj mi to v treh dneh naznani v svrhu seznanja za nakazilo. — Načelnik.

I Črno-žolta barva. Čudimo se, da uporablja kučilnica kr. drž. železnice v Ljubljani pri numeraciji in napisih

iz poprave došlih lokomotiv, še vedno črno-žolto barvo. Ali ne morejo mogoče nekateri gospodje pozabiti na te barve ali pa mislijo, da se vrne zopet prokleta Avstrija? Če se male napise napravi na lokomotivi z rdečo barvo, zakaj ne bi tudi to. Saj so Madžari napise njihovih lokomotiv vedno označili z rdečo barvo.

I Vojašnice kralja Petra in prestolonaslednika Aleksandra. Komandant IV. armijske oblasti general Bož. Janković je odredil, da se prekrstijo imena ljubljanskih vojašnic. Bivša domobranska se imenuje sedaj vojašnica kralja Petra I., topničarska pa prestolonaslednika Aleksandra.

I Na kr. državni višji realki v Ljubljani so napravili od 7. do 10. t. m. zrelostni izpit sledeči: Agnola Ant. (z odliko), Detela Leo, Dovič Jesip, Freyer Rihard, Fajdiga Vlado (z odliko), Gregorič Rudolf, Grabrijan Dušan, Hartman Gvido, Hribar Mirče, Heinrichar Janko, Hribnik Engelbert, Knez Tomo (z odliko), Koželj Venceslav (z odliko), Lilleg Milan, Luznik Zoran (z odliko), Melihar Stane, Milavec Egid, Oset Šimen, Papež Oton, Planinšek Stanko (z odliko), Poženel Janko, Rainer Franc, Rebek Baldomir, Skala Karl, Skrbinšek Vlado, Skubic Karlo, Štrekelj Zvonimir (z odliko), Tancig Viljem, Tonja Ivan, Trnkóczy Sipo, Turk Stano, Urbančič Valentin.

I Mestni dekliski licej je štel ob koncu šol. l. 1918/19 javnih gojenk 308 in privatistk 11. Od teh jih je odlično sposobnih 48 in 2 privatistki. Prvi red je dobilo 383 javnih gojenk in 3 privatistke, to je 89.6%. Ponavljalnih in dodatnih izpittov ima 14 to je 4.3% in drugi red je dobilo 10 gojenk, to je 3.1%.

I Sladkor za julij, ki se nakazuje trgovcem danes v ponedeljek 14. t. m., se prodaja na odrezke št. 3 sladkornih izkaznic za junij. Na odrezek št. 2 se dobi tudi še naprej sladkor za junij, ako ga stranke še niso dobile. Ostala sladkorna izkaznica in odrezek št. 4 je še nadalje veljavna, ker se bode oddajalo nanje drugo blago. Kilogram sladkorja za junij stane 680 K za julij pa 760 K.

Kulturni pregled.

kl Jan Marija Plojhar. Knjižara Janka Dujaka v Sisku je izdala roman znanega češkega pisatelja Julija Zayerja „Jan Marija Plojhar“. Pisatelj je izrazil v romanu vso svojo ljubezen do tedaj zaslužnjene svoje češke domovine. V topih besedah je opisana tudi materinska beseda. Roman je nadalje visoka pesem čiste ljubezni dveh idealnih zaljubljenecv. Cena knjigi je 10 K.

Zadnje vesti.

Italija in Nemška Avstrija.

Rim, 12. julija. (Čtu.) Minister za zunanje posle Tittoni je izjavil včeraj v zbornici glede mirovne pogodbe z Nemško Avstrijo, da prinaša pogodba nadaljnje zelo povoljne gospodarske in teritorijalne uspehe. Z Nemško Avstrijo bo Italija imela prijateljske stike.

Amerikanci na Reki.

Ly on, 13. julija. (Dku-Brezžično.) Ameriška oklopna križarka „Pittsburg“ se je odpeljala proti Reki. (Ldu.)

Zrakoplov „R 34“.

Iz New-Yorka v Evropo 75 ur.

Pariz, 13. julija. Iz New-Yorka: Major Scott, kot poveljnik zrakoplova „R 34“ se je predstavil Wilsonu ob njegovem prihodu v New-York. Kmalu potem je odplul iz New-Yorka v Evropo. To pot iz New-Yorka v Evropo (Anglija) je potreboval 75 ur. Vremenske razmere in vetrovi so bili najugodnejši.

Viljema II. izroče sodišču.

Berlin, 14. jul. (Čtu.) „Deutsche Allgemeine Zeitung“ poroča iz Holandske, da je po izven uradnih pogajanjih z entento Holandska vlada privolila izročiti cesarja Viljema. Akt izročitve se ima izvršiti v Haagu. (Ldu.)

Nemški socijalisti in municija.

Praga, 14. julija. (Čtu.) „Česko Slovo“ doznava od svojega dopisnika, da so češki častniki na Dunaju brez vsake krivde na umoru, izvršenem v arzenalu. Ni nikakšna tajnost več, da so se razne narodnostne države, in poljska, romunska, madžarska in čehoslovaška, prizadevale pridobiti zase dunajske zaloge pušk in municije. Ker je pomanjkanje premoga na Dunaju bilo veliko, se je pogajala dunajska vlada s češko o kompenzaciji premož za municijo. Ta kompenzacijska pogajanja pa je državni tajnik dr. Baue v poslednjem trenutku onemogočil, ki je iz ljubezni do madžarskih boljševikov spravil ne le Dunaj ob premož, ampak tudi ob sladkor, samo zato, da bi čehoslovaška država za svojo obrambo proti madžarskim boljševikom ne dobila potrebne municije.

Slovesen prihod Wilsona Ameriko.

Pariz, 10. julija. (Pos. por.) New Yorka javljajo: Dne 8. julija, ob 15. uri 10 minut je prispel semkaj predsednik Wilson. Štirji veliki dronavi in 36 torpedovk je odplulo na odprto morje, čim je došla brezžična vest, da prihaja „George Washington“, na katerem se je nahajal Wilson. V luki je tvorilo 45 bojnih ladij sprejemno parado. Prihod Wilsona je vsa ameriška eskadra pozdravila z gromenjem topov. Takoj, brez vsakih ceremonij se je izkrcal predsednik Wilson. Ulice so bile v zastavah. V Carnegiejevi palači je mestno zastopstvo pozdravilo predsednika. — Predsedniku Wilsonu se je predstavil tudi major Scott, ki je dan popreje dospel v New York preko oceana z letalom „R 34“. New-jorški guverner Smith je pozdravil predsednika, češ da prinaša „mirovno pogodbo, vredno časti in dostojanstva velike države“. Wilson je odgovorjal deset minut. S posebnim vlakom se je odpeljal v Washington.

Zahtevajte „Jugoslavijo“ po vseh gostilnah, kavarnah in brvnarjih.

Pridobivajte novih naročnikov!

Razna poročila.

r Prvotni model za Ano Karenina. Kakor poročajo ruski listi, je umrla te dni 87 letna gospa Marija Aleksandrovna Hartongova, najstarejša Puškinova hči. Bila je zadnja izmed štirih otrok velikega ruskega pesnika, čigar potomci žive dandanes v Braziliji. Za carja Nikolaja I. je bila rajnica dvorna dama carice, pozneje se je poročila z gardnim častnikom Hartongom, čigar tragična smrt je zbudila v ruski javnosti v šestdesetih letih veliko senzacijo. Sedel je namreč na zatožni klopi, zaradi raznih temnih afer, in ko so ga porotniki proglasili za krivega, ga je zadela kap. Marija Aleksandrovna Hartongova je živeela v Tulu, kjer se je seznanila s Tolstim. Ta žena je svojo nenavadno lepoto porodedovala po očetu. Na Tolstega je imela silen vpliv ter mu je bila v mnogih potezah za model njegovi Ani Karenini.

Novo mesto danes — kakor nekaj?

Čez pet let sem posetil, vrnivši iz tujine, zopet Novo mesto. Radoveden sem bil, koliko se je spremenila dolenjska stolica med vojno, zlasti v zadnjih mesecih državnega preporoda.

Krasno solnčno jutro. Šetala sva s prijateljem — domačinom po širokem trgu, napolnjenem z gruči kmetov — okoličanov. V ubranem akordu so zapeli kapiteljski zvonovi, čeravno jih ni več toliko — kakor nekaj. Širile so se mi prsi ob misli: Zopet na domači zemlji in sedaj v jugoslovanskem Novem mestu. Nobene kazne več, nič več nemških napisov — nič več tistih nadutih obrazov nemško čebljajočih reprezentantov „Herrenvolka“. Tako sem modroval. — A

kako razočaranje že v prihodnjem trenutku. Ko korakava mimo šestorice mestnih dam, začneva nemško govorico — kakor nekdanj. Okreneva se, ter jim sledi. Glasno so se pogovarjale — izključno v oni znani krajski nemščini: „Aber frahlich... aber wirklich... nicht wahr!“

Bile so skoraj same stare znanke, narodne dame in sicer: soproga... ne... danes jim izjemoma še pri- zanesem. — Mislil sem si: Kaj bi rekli celjski nemčurji, če bi govorile njih žene in hčere na trgu tako izizvalno — glasno v zaničevani slovenščini? — Vse veselje, vse moje navdušenje se je v hipu raz- blinilo. Še sinoči sem hvalil med vožnjo v domovino zavednost naših slovenskih žena in deklet napram štajerskemu Slo- venecu, ko mi je zagotavljal, da še že dosti manj nemškutari v štajerskih me- sticah ob jezikovni meji.

Bodo-li prebivalke osrčja naše mil- jene Slovenije, one dežele, ki nam je rodila toli slovečih slovenskih pesnikov, pisateljev, prvoboriteljev naroda i. t. d. in last not least, našega Kreka, bodo manj zavedne nego obmejne Štajerke? Srd in gnjev morata napolniti dušo zavednega Slovenca. Nameraval sem kar nahruliti novomeške nemškute, da bi me ne bil pomiril moj spremjevalec.

Ne zamerimo še toli našim damam, če so prej, še pod avstrijskim režimom sem in tja tudi malo nemško pokramljale — morda zato, da jih niso smatrali nemški mogotci za avstrofobe, dasi je bila tudi taka malodušnost graje vredna.

A sedaj, ko živimo v Jugoslaviji!

Kjer je narodni ponos teh žensk? Se celo pristni Nemci, živenci v Slo- veniji se potrudijo, da se poslužujejo slovenščine vsaj v javnosti, v uradih, trgovinah i. t. d. — Sramoto nam pa delajo nekatere slovenske dame, zgolj radi gotovih predsodkov, ker menijo: dajš ist nobel.

Ali mar želite, da bi bilo Novo mesto še vedno mogočni stebri nemš- kega mostu do Adrije — nekdanj?

Železne metle bo treba tudi tu. Na dan bomo prišli z imeni takih slovenskut, če se takoj ne poboljšajo.

Ve pa, zavedne Slovenke — ogibajte se take družbe. Naj ostanejo same med seboj — garjeve ovčice.

Gospodarstvo.

g O čekovnem prometu. Kdor ima pri čekovnem uradu račun, raz- polaga s svojo imovino lahko s skup- nim, trajnim, blagajniškimi čeki itd. S čeki se pa imovina vedno zmanj- šuje. Zato mora lastnik računa skrbeti, da ima vedno nekaj imovine, s katero lahko razpolaga. Kako to napravi? Najlažje in najpriprostejše je to s po- ložnico. Položnica je dandanes že tako udomačena med Slovenci, da je ni treba več popisovati. Saj se dandanes plačujejo n. pr. davki že skoro brez izjeme samo s položnicami. Ravno tako tudi naročnina za različne časo- pise. Seveda je to tudi za upravnštva najpriročnejše. Ni treba drugega, ko priložiti časopisom ali reviji položnico in naročnik ve takoj, kaj pomeni po- ložnica. Isto velja za davkarje. Dav- karija izpolni sama položnice in jih razpošlje davkoplačevalcem. S tem je zagotovljeno, da je položnica pravilno izpolnjena, da je naslov tistega ki plača, pravilen, in da je tudi znesek pravilen. Ravnotako se lahko poslužuje položnice obrtnik. Računu priloži po- ložnico in odjemalec poravnava svoj dolg najlažje s položnico. Pametno je tudi, če obrtnik že sam izpolni po- ložnico. Na sprednji strani sred- njega dela položnice, t. j. na sprednji strani tistega dela, na katerem je na- pisano „položnica“, obrtnik lahko na- piše kratko opazko, da ve, čemu mu je bil plačan po polkčni dotični znesek. Kakor znano, mora potrditi poštni uradnik s pečatom in svojim podpisom na položnici, da je plačana, odtrga prejemnico od položnice in jo vrne kot potrjeno listem, ki jo je plačal. Ostalo pošlje pošta čekovnemu uradu. Ta obdrži „vpisnico“, srednji del položnice, na katerem je tudi tis- kano „položnica“, pa pošlje lastniku računa. Ta ve na ta način, kdo mu je plačal, ve pa tudi, zakaj, čemu to

pošiljatelj napiše na položnico. Zaradi te opazke na sprednji strani položnice ni treba frankirati položnice, pač pa se mora frankirati položnica kot od- prta poštna dopisnica, ako se popiše prostor za pismena sporočila lastniku računa na zadnji strani položnice.

g Hmelj. Na hmeljskem trgu v Žatcu je bilo v pretekli dobi povpraševanje skrajno malenkostno. Poprodalo, oziroma pokupilo se je samo nekaj bal češkega hmelja po 730—820 K za 50 kg. Hmeljske cene so torej nekoliko padle. Po tujem hmelju ni bilo prav nobenega vpraševanja. Stanje hmeljskih nasadov na Češkem se je nekoliko zbolj- šalo. Kakor se nam poroča, je tudi stanje hmeljskih nasadov v naši Savinjski dolini zelo povoljno.

g Živinski sejmi so se zopet za- čeli. Občine, ki želijo otvoritve sejmov, naj vložijo prošnjo pri okrajnem gla- vazstvu.

g Živinske cene padejo. S Hrvaškega spravljajo mešetarji mnogo goveje živine v naše kraje. Na Hrvaš- kem že „trgajo“ veleposestva in proda- jajo živino. V zadnjih 14 dneh je cena goveje živine padla za 1—3 K pri 1 kg. Sedaj se plačuje na Hrvaškem vole živo teže 6—7 K. Poprej so jih kupovali po 9—12 K. Tudi cena svinjam pada.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Anton Pesek.

Tiska „Zvezna tiskarna“ v Ljubljani.

Poslano.

Kloaka pogube in Kino, pod tem naslovom je prinesel „Slo- venec“ z dne 11. julija na dolgo in široko reklamo in predpripravo za ki- nopodjetje Sl. Krščanske Socialne Zveze, katera ima že vse aparate in dr. za kinopodjetje pripravljene. Do- kaz temu zaključek notice ki pravi: proč z javnimi pohujševalnicami mla- dinel ta klic vseh, ki čutijo pošteno, naj ne preneha, dokler ne dobimo (mi) kinogledališče, ki bo služilo vzgoji, izobrazbi, pametnemu razvedrilu, ne pa nizkotnosti. — Da pisec tega član- ka nima niti najmanjše pojma o kino- podjetjih, mu iz prijaznosti povem, da bo vedel kake kozle strelja, in si- cer po vrsti kot je klobas, ko pravi: In ta kloaka pogube je po sodbi iz- kušenih mož tudi kinogledališče. Po- vem Vam, da merodajne oblasti glede podržavljenja kinopodjetij ne spijo niti ne dremljejo marveč pozorno bdijo ter ne čakajo na Vas in Vašo notico temveč se brigajo bolj temeljito kot Vi mislite. Od kina „Central“ ne govorite, sicer bom začel jaz, kar pa Vam ne bo ljubo. O kinu „Ideal“ pa kot tako slabo informirani, blagovo- lite vzeti na znanje; 1. da ima strogo cenzuro, 2. da ne predvaja divjih stvari kot jih je „Central“, 3. da je zakonito obvezan na programih oz- načiti: mladini neprimerno, 4. da mo- ra in sme rabiti le originalni naslov filma, in da ne sme slepariti ljudi, 5. vladni komisar oz. en član vlade ima v kinu glasom zakonika na raz- polago vedno en prostor ter je isti navzoč pri vsakem programu, 6. vsak pro- gram je obvezan stroge cenzure, ter se ne sme prej predvajati, dokler ga cenzura ne odobri, 8. pri vsaki predstavi je navzoč od začetka pa do konca, policijski organ glede mla- dine. itd., 8. poslovdnja pošlje tudi 16 letno mladež brez ugovora proč.

Torej prosim Vas, kaj vendar za božjo voljo hočete od podjetnikov, ne smešite se, marveč se prej infor- mirajte predno pošljete takega kozla, kateri nosi na repu zapisano S. K. S. Z., v svet.

Opozarjam Vas dalje, da ima vsako podjetje zaposlenih najmanj deset oseb, ter da imamo samo v Ljubljani osem brezposelnih kinoope- rativcev, katere prve in druge moram kot predsednik društva povsem va- rovat, s tem da zagovarjam kinopod- jetnike proti Vašim neopravičenim napadom. — Prvo slovensko društvo kinonastavljencev za Slovenijo v Ljub- ljani. — Predsednik: Niko Ogrič.

* Uredništvo ne prevzame za „Poslano“ nobene odgovornosti.

Našim naročnikom!

„JUGOSLAVIJA“

velja za Ljubljano:

celo leto K 84—
pol leta „ 42—
četrt leta „ 21—
na mesec „ 7—

Za Jugoslavijo in vse de-
žele bivše Avstro-Ogrske:

celo leto K 95—
pol leta „ 50—
četrt leta „ 26—
na mesec „ 9—

Upravištvo „Jugoslavije“.

Sezona 1919

BLED

Cvetlična razstava.

Zdraviška godba:
orkester sloven-
skega narodnega
gledišča.

Slavnosti na jezeru.

Cene sob in jedi
oficijelno tarifi-
rane.

Cenike oddaja
Tourist-Office Bled
in Tourist-Office
Ljubljana,
Dunajska cesta 18.

Mali oglasi

stanejo prvih 10 besed 4 K,
vsaka nadaljnja beseda 30
vtn. — Dopisovanje in ženitne
ponudbe pa vsaka beseda 1 K.

Proda se:

Večjo partijo damskih
nogavic ter sukanca, črnega
in belega, nudi trdka Josip
Petelin, Ljubljana, Sv. Petra
nasip.

Kupi se:

Kupim malo posestvo.
Poizve se v podružnici „Ju-
goslavije“ v Ptuj. 971

Vinske sode 50—500 l
vsebine kupim. — Ponudbe
na upravištvo pod „Vinski
sodi“.

Razno:

Mesečno sobo oddam sa-
mostojnemu starejšemu paru
brez otrok. Naslov v upravi.

Preklonjem vse žaljive
besede, katere sem rekla o
g. Heleni Fatur, ker so ne-
resnične. — Franja Bezeljak,
Ljubljana. 983

Psica-bernardinka je ušla
na ljubljanskem kolodvoru.
Kdor jo je našel, naj jo odda
proti dobri nagradi na na-
slov Andrej Frandulič, Ljub-
ljana, Glince 141 987

Diplomirana učiteljica
otvori tečaj francoskega je-
zika. Vpraša se: Pražakova
ulica št. 10, III. nadst., desno
od 4—6. ure popoldne.

Trgovska agentura pre-
vzame razna zastopstva za
Spod. Štajersko, n. pr.: špe-
cerijske, kemične, papirne
predmete, žganje, ev. stroje
itd. Ponudbe se prosijo pod:
„Agentura“, pošto ležeče,
Maribor. 983

Službe:

Učitelja ali učiteljico za
slovenščino išče gospod. —
Cenjene ponudbe pod „Slo-
venska slovnica“ na upravo.

Več mizararskih pomoč-
kov, ki se preskrbe s hrano,
stanovanjem in dobro plačo
takoj sprejme Ig. Toplak,
stavbeno in pohištveno stroj-
no mizarstvo, Trbovlje 11.

Jaroslav Breuer mestni
stavbenik, Ljubljana, Gospo-
ska ulica 8, sprejme takoj
več zidarjev in težakov za
delo v Ljubljani.

Gozdni čuvaj išče službe
na kaki graščini ali tovarni.
Naslov v upravištvo. 975

Gospodična stara 24 let,
želi nekaj časa prakticirati v
kaki manufakturni trgovini v
Ljubljani proti mali mesečni
odškodnini. — Ponudbe pod
„Starejša gospodična“ na
upravištvo.

Najboljše uspehe imajo oglasi v

Ako iščete slu-imate kaj napredaj ozi-
žbe, ali pa če roma hočete kaj
kupiti ali zameniti
tedaj inserirajte v Jugoslaviji

Dopisovanje in

ženitne ponudbe

Mlad aradnik prijetne zu-
nanosti, visoke, vitke po-
stave, želi poročiti gospico
22—26 let s premoženjem
ali večjim posestvom. Po-
nudbe s sliko pod „črna“ na
upravištvo.

„Zvezna tiskarna“

v Ljubljani, Stari trg
izvršuje tiskovine vseh vrst, ka-
kor: časopisa, knjige, brošure,
cenike, lepake, letake, usporedne,
tabele, računa, kuverte in pisem-
ski papir s firmo, ulitke, na-
slovnice, računske zaključke in
vsa v to stroko spadajoča dela
okusno in ceno.

Zbirko zanimivih povesti
in novel z Gorenjskega
obsega knjiga:

„Šopek — samotarke“

Spisala znana povsod pri-
ljubljena ljudska pesnica
in pisateljica M. Komanova
Založila in izdala
Zvezna knjigarna
v Ljubljani, Marijin trg 8.
Cena vezani knjigi K 5—,
broširani K 4—.

Najlažše darilo mladini

je povest slovenskega dečka
iz pretekle svetovne vojske

DORE

Knjiga je lepo ilustrirana ter
bo v mestu in na deželi
vzbudila veliko zanimanje.
Cena vezani knjigi je K 4—.
Dobiva se v knjigarnah ka-
kor tudi v Zvezni knjigarni
v Ljubljani, Marijin trg 8.

**Kupimo železne barele, nove ali
pa v dobrem stanju po najvišjih cenah,
kakor tudi večjo množino fižola.**

Ponudbe na poštni predal št. 6, Ljubljana.

Širite med narod sledede knjige in brošure:

1. Koroška. Spisal Carantanus. Pridejan je zemljevid v barvah Koroške. Cena 4 K.
2. Poglavje o stari slovenski demokraciji. (Gospodstvo polje.) Spisal dr. Bogumil Vošnjak. Cena 2 K.
3. Naša Istra. Spisal Fran Erjavec. Cena 1 K.
4. Problemi malega naroda. Spisal Abditus. Cena 2 K.
5. Jugoslovanska žena za narodovo svobodo. Uredil Alre. Cena 2 K.

Slovenci, Slovenke! Zavedajmo se svojih pravic, spoznavajmo svojo domovino. Vsakdo naj se pouči o najbolj perečih naših vprašanjih. Naročite te knjige in brošure, širite jih med ljudstvom!

Dobivajo se v upravištvo „Jugoslavije“ v Ljubljani in pri njenih podružnicah v Celju, Mariboru, Ptuj in Novem mestu ter v vseh knjigarnah.

Razkrinkani Habsburžani.

Moja preteklost.

Spisala grofica LARISCH, nečakinja cesarice Elizabete in njena dvorna dama.
(32. nadaljevanje.)

Hiteli sva na kočijo, kajti bilo je že pozno; prvo dejanje se je celo že pričelo, ko sva dospeli tja. Jaz sem se skrila za žametaste zastore, Jurij je bil v ozadju, Marija pa je sedela na moji desni, docela vidna občinstvu. Bila je v resnici prekrasna videti. Njena obleka je bila takorekoč poslednja beseda v dragoceni preprostosti, in ljubki vrat in roke so se ji svetile proti škrlatastim zavesam lože kakor iz slonove kosti. V ušesih so se ji lesketali veliki dijamanti, in polmesec v njenih laseh je bil kakor gruda prizmatičkih barv. Oči so ji žarele, lica so bila zarudela, in njen drzni pogled se je vpil v cesarsko ložo na drugi strani, ko je priznala Rudolfovo navzočnost z drzovitim malim nasmehljajem.

Prestolonaslednica in Lujza Koburška sta bili videti silno kratkočasni, ko sta uzrli Marijo ter sta z zlobno afektiranostjo naravnali svoja kukala proti njej. Jaz sem se počutila sila neudobno, a na srečo je Marija brzdala samo sebe in strašni večer je minul boljše kot sem pričakovala.

Drugo jutro mi je Jany zarana prinesla pisemce, ki ga je bilo treba takoj odgovoriti, kakor je rekla. Jany je bila jako zanesljiva oseba, koje rodbina je bila že za več rodov v cesarski službi, ter je vedela vso dunajsko govorico. Ko sem jo vprašala, kdo čaka, je odgovorila s precej pomembnim glasom: »Gospica Neža.«

Pismo je bilo od Marije. Vprašala me je, ako bi me mogla tisti popoldan ob petih obiskati. Pomislila sem za hip, dva, nato pa sem napisala: »Da.« Marija je bila točna. »Pa vendar niste jezni,« je rekla skrbno me gledajoč, kajti moje vedenje je bilo nenavadno hladno.

»Ni mi všeč način, kako me izrabljaš za svoje namene,« sem odvrnila.

»Ali... predraga! Saj nisem nič posebno hudega storila. Oj, ali ste že kdaj videli kaj tako grdega kakor sta te dve Belgijski? Nobene postave nimata in sta prav kakor sveženj mrve, ki je na sredi zvezan. Kako mi je bilo žal za Rudolfa. Ali ste videli, kako sta zijali v mene?« je vprašala Marija brez sape.

»Eno stvar ob enem času. Res, priznati hočem, da princezinji nista lepi, a oni ne morete za svojo zunajnost oseb, in tako ni čuda, da ste zijali v tebe,« sem odgovorila. »Oj, Marija, kako abotno dekle si ti.«

»Veste, pa vseeno me sovražita,« je odgovorila, »in Štefanija me naziva „le petite“ (ta majhna).«

»Kdo pa ti je to povedal?«

»Kdo drugi bi mogel to vedeti kakor Rudolf.«

»Veš, Marija,« sem rekla, »prepričana sem, da ti nekaj prikrivaš, in da ti videvaš Rudolfa in dobivaš pisma od njega mnogo bolj pogosto nego mi poveš.«

Zarudela je. »Oj, Marija, seveda vam povem vse, kar je povedati; ali, za koliko časa pa ste tukaj?«

»Kaj te moji koraki brigajo?«

»Povejte mi, Marija — moj Bog!«

»No, še za dva, tri dni.«

»Potem mora biti to jutri.«

»Dovolj imam tvojih pustolovščin,« sem ji rekla, ona pa me ni hotela poslušati.

»Vi morate kratkoma iti z menoj. Rada bi se dala prav posebno slikati v ateleju Adele.«

»Darilo za prestolonaslednika, kajneda?«

Marija ni odgovorila, predno pa se je poslovila od mene, sem bila tako slaba, da sem privolila v njeno željo, in tako sva se podali v atelje Adele.

»Vam dam najboljšo,« mi je rekla, ko je bila stvar končana; zatem pa ji je druga misel šinila v glavo. »Oj, Marija, predraga — dajve se skupaj slikati, morda ne bova nikdar več imeli take prilike. Pojdite.« In malo ne vlekle me je v atelje.

Pozneje sem imela vse vzroke obžalovati, da je bila ta usode polna slika kdaj narejena. Pa prihodnost mi je bila takrat sočutno prikrita.

Božič smo preživeli v Pardubicah. Bilo je mrzlo vreme; debel sneg je pokrival zemljo, in v teh dolgih, pustih večerih so se mi misli obračale proti jugu. Obšlo me je silno poželjenje po sinjem nebu v Rivijeri; pozelela sem si solca in toplote, in mrzlo me je spreletelo, ko sem pogledala skozi okno na zimsko pokrajino. Z Dunaja ni bilo nobenih novic, dasi sem božično jutro prejela Marijino sliko. Spodaj so bile napisane zagonetne besede: »Zvesta do smrti.« To je poslednja slika, ki sem si jo dala narediti,« je pisala. »Nameravam posnemati cesarico in nikdar ne dovoliti, da bi se me kdo spominjal drugače kot zalega mladega dekleta.«

Reva, takrat pač ni sanjala, kako tragično so se njene besede imele k malu uresničiti!

(Dalje prihodnjik.)

Barva za obleko

je došla: črna, modra, zelena, rjava, rdeča in siva po K 65— za 100 zavitkov.

Kari Loibner, Celje.

K. Linhart, urar

Marija Terezija c. 7.

Velika zaloga zlatih, srebrnih in niklastih ur kakor Omega, Schaffhausen, stenske ure z nihalom po najnižji ceni. Popravila se sprejemajo vsaki čas in se solidno izvrše. 990

Josip Jug

stavbeni in pohištveni pleskar in ličar

Rimska cesta št. 16

naznanja, da še vedno dela s pristnim blagom.

Izvršitev točna. Zmerna cena.

Za vsa izvršena dela jamčim 2 leti.

VREČE

vsake vrste in v vsaki množini kupuje vedno in plačuje najbolje trg. firma

J. Kušlan, Kranj, (Gorenjsko).

Čevlje na debelo!

Priporoča tvrdka Aleks. Oblat, Ljubljana, Sv. Petra cesta 28. Velika zaloga vsake vrste čevljev lastnega izdelka. Razpošiljam s poštnim povzetjem po celem kraljestvu.

Nudim

fino francosko in dal-matinsko

Olje

slivovko

pristno

rum 40%

in vsakovrstno špecerijsko

blago

na debelo.

GREGORC & VERLIČ,

LJUBLJANA,

Cesta na Rudolfovo žel. 7.

Slivovko, brinjevec, rum in kognak

pošilja na veliko

IVAN FERLEŽ, CELJE.

Rezalni stroj

za papir, kupi „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

VINO

izvrstno hrvaško, na debelo po 6—7 K prodaja podružnica Prve Jugoslovanske vinarne Viktor Kunštek i drugi, d. d. Ljubljana, Hotel Tratnik

Liptavski

SIR

na drobno in debelo razpošilja po zmerni ceni Henrik Matič v Celju.

Olja, masti, kolomaz,

kemikalije, barve!!!

in ostalo blago nudi povoljno tvrdka

Mašala & Co.

PRAHA-KR.VINOHRADY

Korunni 24, Čehoslovačka.

Angleška čudatvorna mast

hladi, čisti, mehča izvlači tuje tvari, ne, prepreči zastajanje krvi in operacije.

Vpošilja samo proti predplačilu franko K 8.80 za 1 dozo.

Lekarna Thierryja v Pregradu, glavna zaloga v Ljubljani

R. SUŠNIK, Mariljin trg št. 5

in vse druge lekarne.

Trapistovski

sir

prima, vsako količino, kakor tudi čajno maslo in ostale mlečne proizvode razpošilja v zavojih po 5 kg po celi Jugoslaviji s pošto ali železnico po najnižjih cenah Parna mlekarina, Bje-lovár, Hrvatska.

Zahtevajte

povsod 40% voskovo kremo

„HIF“

s katero najbolje ohranite usnje. Za „HIF“ jamčim. Došlo je več vrst cigaretnega papirja in stročnic, mila, riževega škroba itd.

po solidnih cenah.

Se priporočam

Oroslav Čertalič,

Ljubljana,

Resljeva cesta 20.

Brašno

pšenico, kukuruz, ječam, zob, pošije i ostale zemaljske plodine i proizvode nudja samo na veliko

Ivan Dumić, Zagreb

Telefon 22-69.

ZRINJEVAC 15.

Generalna reprezentanca za kraljestvo SHS za baterije, žarnice elektrotehnike

Izdelki svetovnih angleških in slovanskih tvrdk.

Janko Pogačar, Ljubljana.

Skladišča, pisarne in razstavni lokal

Mestni trg 25.

„DRAVA“

lesna trgovska in industrijska družba z o. z. v Mariboru

nudi večjo množino vagonov lepih metrskih drv, naložene franko vagon Skofja Loka po K 14.50 za 100 kg. Oddaja le na vagone.

Vprašanja, event. naročila se prosi na naslov

„DRAVA“, Maribor.

Ko treba?

Pšenice, kukuruza, zob (ovsa), ječma, kaše (Gersti), pržena ječma, pakovano po uzorku Kneipa i otvoreno, masti, suhog-mesa, sve vrsti zemaljskih proizvoda,

Jovanović i Tomić, Mitrovica

(S R E M.)

ING. Dr. MIROSLAV KASAL

oblastveno poverjeni stavbeni inženjer.

Specijelno stavbeno podjetje za betonske, železobetonke in vodne zgradbe

v Ljubljani, Hilsnerjeva ulica št. 7.

Izvršuje strokovno:

Naprave za izrabo vodnih sil, vodne žage, elektrarne, betonske in železobetonske jezove, mostove, železobetonska tovarniška poslopja, skladišča, betonske rezervarje, železobetonsko oporno zidovje in vse druge betonske in železobetonske konstrukcije. 933

Prevzema v strokovno izvršitev vse načrte stavbeno inženerske stroke.

Tehniška mnenja — Zastopstvo strank v tehniških zadevah.

Fina inozemska kolesna

pnevmatika

(kompl. garniture)

J. GOREC

trgovina s kolesi

Ljubljana, Marije Terezije c. 14.